

the33

AKUT BUK

Akut Pankreatit

Allmänt

Akut inflammatorisk process i Pankreas "bukspottsörteln" med varierande påverkan av omgivande vävnad och avlägsna organsystem, oavsett genes. Kan vara lätt (lindrig) eller svår (allvarlig). mortaliteten vid pankreatit var ganska högt men reducerat till ca 20 % i Sverige tack vare modern terapi och bättre intensivvård.

ICD-10

K85

Patofysiologi

Gallvägssjukdom och framför allt gallsten utgör orsaken bakom knappt hälften av fallen medan Alkoholmissbruk ligger bakom en tredje del av fallen.

Andra sällsynta orsaker:

Hereditet, hyperlipidemi, hyperkalcemi, läkemedel (en viss risk för pankreatit i samband med behandling med syra-hämmande farmaka), trauma, tumör, postoperativt ERCP, idiopatisk.

Symtom

Hastigt insjuknande med svåra smärtor lokaliserade till bukens övre del ibland utstrålade mot ryggen, illamående, kräkningar, blekhet och kallsvettning. Ömhet i epigastriet.

Komplikationer:

Hypokalcemi (ger i början symptom i form av dömningar runt läpparna som går över i kramper i senare skedet).

Generell peritonit med chock.

Multiorgansvikt.

1

Diff.diagnoser

- Pleurit
- Gallvägssjukdom
- Perforerat ulcus
- Ileus
- Peritonit
- Mesenterialkärlsockklusion
- Hjärtinfarkt
- Aortaaneurysm

Diagnostik

Anamnes och status säger mer om allvarlighetsgraden än vad lab-proverna gör. **S-amylas** (minst tre gånger förhöjt och topp första dygnet), CRP, LPK, S-lipas följs liksom lever status, P-glukos, Krea, triglycerider och elektrolyter.

Ultraljud (gallstensfrågan), CT eller MR buk/pankreas.

ERCP om Choledochus sten är orsaken observera att detta kan vara en livräddande behandling.

Eventuell lungröntgen för att fastställa vätska i vänster pleurasinus.

Behandling

Remiss till kirurgakuten, smärtlindring med opioider som injektion med morfinpreparat ex. **Petidin** intramuskulärt. Parenteral tillförsel av vätska och elektrolyter. Ventrikelsond vid kräkningar (inte annars).

Fasta de första dagarna. Yngre patienter med gallutlöst lättare pankreatit kan genomgå laparoskopisk Cholecystektomi samma vårdtillfälle.

Vid cirkulationspåverkan krävs intensivvård för att minimera risken för multiorgansvikt.

Referenser

PM Praktisk medicin, femtonde upplagan.
L. Hallberg et al. Invärtes medicin.
Läkemedelsboken.